HY+ - blogi Titta Kalaja & Satu Ylönen

Matkalla – kohti yhteiskampuksen toimintakulttuuria – miten kehittää konkretian kautta jotakin mitä ei vielä ole olemassa? Miten luoda uskoa kanssamatkustajiin, kun kohde häämöttää vasta useamman vuoden päässä?

Matkan alku: noin viisi vuotta sitten aloitimme työskentelyn apulaisrehtorina ja rehtorina uudessa kolmen opiston yhdistävässä hallintohimmelissä. Yhteen saatettiin kunnan omistamat kansalaisopisto, kuvataidekoulu ja musiikkiopisto. Matka kohti opistojen yhteistä toimintakulttuuria oli alkanut.

Opistojen yhteiselle toimintakulttuurimatkalle oli valmistauduttu hyvin musiikkiopistolla ja vähemmän kansalaisopistolla sekä kuvataidekoululla, joka aiheutti alkuun hieman hankausta. Yhdessä toimiminen vaati paljon työtä toimintamallien ja –rakenteiden kanssa. Työtä oli paljon myös tehtävänkuvien selkeyttämisessä; kuka tekee mitä? Tehdäänkö samoja asioita päällekkäin? Keneen opettajat ottavat yhteyttä missäkin asiassa?

Reilut kaksi vuotta sitten opettajien ja yhteistyön näkökulmasta perustettiin opistorajat ylittävät tiimit niiden aiheiden ympärille, jotka koskettivat kaikkia toimijoita - sähköiset oppimisympäristöt, tiedotus- ja markkinointi sekä opetuksen kehittäminen ulkopuolisella rahoituksella, hankkeet. Kerätyn palautteen perusteella tämä oli yksi merkittävä askel kohti yhteistä toimintakulttuuria opistojen kesken.

Uskomme, että alun kipuilun jälkeen tärkeimpiä teemoja onnistumisessa ovat olleet se, että muutosten käsittelylle on annettu riittävästi tilaa ja aikaa huomioiden ihmisten erilaisuus ja muutospelkojen ja –mahdollisuuksien käsittelyajat sekä varattu tälle aikaa. Henkilökunnan jokainen jäsen on saanut rauhassa miettiä miten minun käy tässä muutoksessa?

Kun muutos on käsitelty omassa päässä, on toinen merkittävä askel onnistumiseen tai ylipäätänsä opistorajat ylittävään yhteistyöhön ollut se, että sekatiimit ovat päässeet työstämään yhdessä omaan opetusarkeen liittyviä asioita ja tätä kautta on tutustunut toisen opiston kollegoihin, sekä saanut ahaa-elämyksiä sekä ymmärrystä toisen oppilaitosmuodon henkilökunnan arkeen.

Nyt olemme jälleen **uudessa risteyskohdassa**, kun kolmen opiston junan kyytiin on liittymässä Porkkalan lukion ja Kyrkslätts Gymnasiumin omat vahvat vaunut/veturit. Viimeiset kolme vuotta olemme valmistelleet tulevaa yhteistä matkaa yhteiskampuksen rakennushankkeen osalta hankesuunnitelman ja pedagogisen suunnitelman muodossa ja tammikuussa 2022 Kirkkonummen kunnanvaltuusto päätti hankkeen toteuttamisesta.

Iso epävarmuus poistui tulevasta ja matka alkoi jälleen. Tässä vaiheessa pohdimme opistojen johdon roolia ja välineitä toimia tulevan matkan vetäjinä ja esiin nousi mahdollisuus hakea mukaan Helsingin yliopiston järjestämään johtamiskoulutukseen; uudistuva ja kestävä johtaminen, jossa voisimme työstää juurikin tulevaa hankettamme.

Toivoimme koulutukselta näkökulmia siitä miten osallistamme henkilöstöä yhteiskampuksen toimintakulttuurin rakennusprosessin eri vaiheissa? Näkökulmia tulevaisuuden

oppilaitosmaailmaan? Sekä ymmärrystä laajemmin koulutuskentän monimuotoisuudesta nyt ja tulevaisuudessa? Miten johdamme yhteiskampuksen toimintakulttuuria ja tulevaa yhteiskampusta sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävästi?

Nyt olemme **matkallamme edellisen risteyksen jälkeen valitsemassa yhteistä tietä,** jossa oppilaitosjohdolla on merkittävä rooli valmistaa matkalaisia tulevalle tielle kohti päämäärää. Haasteita syntyy siitä, että matkakohde, valmis yhteiskampus ja erityisesti sen toimintakulttuuri, häämöttää useamman vuoden päässä ja on hyvin abstrakti. Tarvitaan konkreettisia toimia, jotka osallistavat ja tukevat henkilöstöä, kun työskentelemme mielikuvien varassa ilman konkreettisia rakenteellisia fyysisiä rakenteita.

Opistoille on perustettu opettajistosta pienempi yhteiskampustyöryhmä, joka seuraa, kommentoi ja osallistuu yhteiskampushankkeen valmisteluun ja peilaa asioita koko opettajakunnan kanssa säännöllisesti.

Kaikkien yhteiskampustoimijoiden rehtorit tapaavat säännöllisesti ja laativat yhdessä oppilaitosten johtoryhmien ja opettajaedustajien kanssa tiekartan seuraaville kolmelle lukukaudelle.

Tiekartta kohti yhteiskampusta sisältää erillisiä ja kaikkien oppilaitosten yhteisiä livetilaisuuksia, joissa käydään läpi muutosprosessia, kuvitellaan konkreettisesti mitä elämä yhteiskampuksella on kirjoitusten ja keskusteluiden kautta sekä opitaan ymmärtämään ja hyväksymään toisen oppilaitosmuodon opetuksen ja opettajan arjen reunaehtoja ja syitä miksi toimitaan siten kuin toimitaan. Tarvitsemme myös digitaalisia ratkaisuja, jotka mahdollistavat tiekartalla olevien pysähdys- ja levähdyspaikkojen taltioinnin ja seurannan.

Syksyn 2022 aikana syntyy tiekartta aiheesta Matkalla – kohti yhteiskampusta ja yhteistä toimintakulttuuria yhteistyössä kaikkien yhteiskampuksella toimivien oppilaitosten kanssa. Tiekartta sisältää seuraavia ajatuksia ja kokonaisuuksia:

- Kirkkonummelle rakentuu ainutlaatuinen palvelukokonaisuus, joka yhdistää suomen- ja ruotsinkielisen lukiokoulutuksen, vapaan sivistystyön sekä taiteen perusopetuksen.
- Yhteiskampus edistää yhteisöllisyyttä ja vastaa samalla monen ikäisten kuntalaisten koulutuksellisiin sekä hyvinvointia ja viihtyvyyttä edistäviin tarpeisiin.
- Tavoitteena on kehittää yhteinen toimintakulttuuri, joka perustuu yhtenäiselle arvopohjalle ja jossa pedagoginen toiminta rakentuu monipuoliselle yhteistyölle sekä tilojen monimuotoiselle yhteiskäytölle.
- Digitaalisuudella on tärkeä rooli yhteisen toimintakulttuurin muodostamisessa, jonka vuoksi keskeisenä tavoitteena on luoda digitaalisia ratkaisuja tukemaan yhteistä toimintakulttuuria.

Tiekartan 2022 suunnitellut konkreettiset toimet:

- OPH:n rahoittaman yhteinen toimintakulttuuri-hankesuunnitelma lukukaudet kevät 2023, syksy 2023, kevät 2024
- Hankkeen aikaiset tapaamiset muutoskonsultin vetäminä työpajoina, 3 oppilaitoskohtaista työpajaa ja 3 sekatyöpajaa.

- Opistojen yhteiskampustyöryhmän tapaamiset ja käyttäjäkertomusten kirjoittaminen - miltä oma arki näyttää yhteiskampuksella? Mitä toimivaan arkeen tarvitaan? Konkreettiset toiveet opetustilojen varustelusta ja sijoittelusta suhteessa muihin tiloihin?
- Yhteishenkeä nostattavat tilaisuudet: Gymnasiumin organisoimat ainekohtaiset kuukausikahvit, yhteinen tyhy-toiminta vähintään 1 kerta lukuvuodessa.
- Yhteinen opetuksen suunnittelu isomman yhdistävän teeman esim. Kirkkonummi – joka olisi useamman vuoden projekti, joka ylittää oppilaitos-, kieli- ja ainerajat.

Yhteiskampuksen on arvioitu valmistuvan noin vuonna 2026. Aiemmat tutkimukset osoittavat sen, että työ tulee aloittaa hyvissä ajoin, jotta edellytykset olisivat mahdollisimman hyvät yhteiselle toimintakulttuurin muodostumiselle ja sen toteuttamiselle käytännössä (Kajander, Dufva, Kotkavuori & Alanen 2014). Täytyy ottaa myös huomioon se, että yhteiskampus ei ole rakenteellisesti yksi organisaatio, vaan jokaisella yhteiskampuksen toimijalla on myös oma vahva oppilaitosidentiteetti, jota vaalitaan ja kunnioitetaan koko matkan ajan ja kohteeseen saapumisen jälkeen.

Hyvää matkaa meille – lentoaikamme on noin 5 vuotta ja kapteeneina toimivat Autero, Eriksson, Kalaja, Ylönen. Pientä turbulenssia odotettavissa toisinaan, mutta pääasiassa hyvä ja rauhallinen suunnitelmien mukainen lentoreitti ja lentosää. Muistutamme vielä itseämme ja kanssamatkustajiamme henkilöstöä, että hätätilanteen sattuessa laita ensin happinaamari itsellesi ja auta sen jälkeen muita.

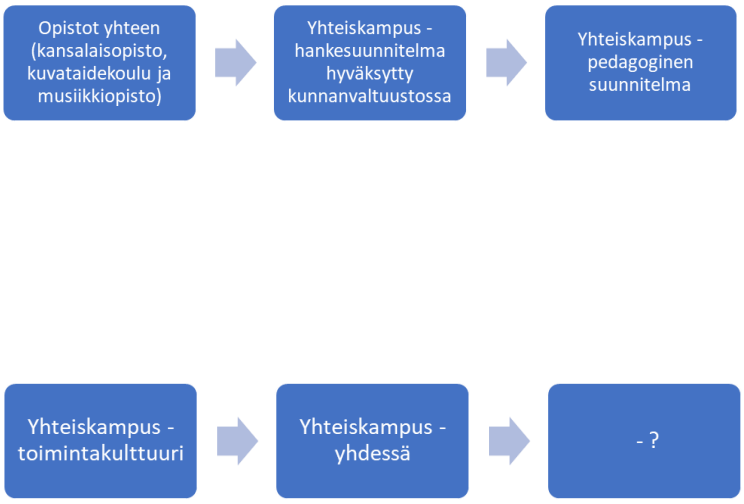

Kuvio 1. Kampusta kohti ekspansiivisesti